

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 82g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a articolelor 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală
(*legalitatea aplicării și prelungirii arestului preventiv*)

CHIȘINĂU

4 septembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 27 mai 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 4 septembrie 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele dlui Oleg Pruteanu, inculpat în dosarul nr. 16rj-266/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău format din dna Maria Negru și dnii Ghenadie Lîsîi și Ion Bulhac, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Printr-un proces-verbal din 20 septembrie 2019, dl Oleg Pruteanu a fost reținut în cauza penală nr. 2019670060. În această cauză penală, dl Oleg Pruteanu este învinuit că ar fi comis infracțiunile prevăzute de articolele 217¹ alin. (4) lit. b) [*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare săvârșită de o organizație criminală ori în favoarea acesteia*] și 248 alin. (5) lit. b) [*contrabanda săvârșită de două sau mai multe persoane*] din Codul penal.

4. Printr-o încheiere din 23 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în privința dlui Oleg Pruteanu a fost aplicată măsura preventivă – „arestarea preventivă” – pe un termen de 30 de zile, cu calcularea termenului din momentul reținerii.

5. Ulterior, în privința dlui Oleg Pruteanu a fost prelungită de mai multe ori măsura preventivă – arestul preventiv, iar cauza penală a fost trimisă în judecată.

6. Printr-o cerere din 7 aprilie 2020, dl avocat Gheorghe Malic a solicitat revocarea sau înlocuirea măsurii preventive, aplicate în privința lui Oleg Pruteanu, cu o măsură preventivă mai ușoară.

7. Totodată, printr-un demers din 16 aprilie 2020, dl procuror Dumitru Ștefirița a solicitat prelungirea măsurii preventive – arestul – pentru o perioadă de 30 de zile.

8. Printr-o încheiere din 24 aprilie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis integral demersul procurorului privind prelungirea măsurii preventive și a respins cererea înaintată de către dl avocat Gheorghe Malic privind revocarea sau înlocuirea măsurii preventive.

9. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, avocații Gheorghe Malic și Ala Raievschi au declarat recurs la Curtea de Apel Chișinău.

10. Pe 15 mai 2020, dl avocat Gheorghe Malic a ridicat, în interesele dlui Oleg Pruteanu, excepția de neconstituționalitate a articolelor 186 alin. (6) [*termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui*] și 312 alin. (6) [*controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor*] din Codul de procedură penală în fața Curții de Apel Chișinău.

11. Printr-o încheiere din 15 mai 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sânt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

[...]

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

[...].”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...].”

13. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 186

Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„[...]

(6) În privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond. În termenul de ținere a învinutului, inculpatului în stare de arest se include timpul în care persoana:

1) a fost reținută și arestată preventiv;

2) a fost sub arest la domiciliu;

3) s-a aflat într-o instituție medicală, la decizia judecătorului de instrucție sau a instanței, pentru expertiză judiciară în condiții de staționar, precum și la tratament, în urma aplicării în privința ei a măsurilor de constrângere cu caracter medical.

[...]

(11) Hotărârea judecătorească de prelungire a duratei de arestare preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară. Atacarea hotărârii nu suspendă examinarea cauzei penale

[...].”

Articolul 196 Atacarea hotărârilor privind măsurile preventive

„(1) Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu plângere judecătorului de instrucție de către bănuțit, învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal.

(2) Hotărârea judecătorului de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.”

Articolul 312

Controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor

„[...]”

(6) În cazul în care în ședința de judecată nu au fost prezentate materiale ce confirmă legalitatea aplicării măsurii preventive respective sau prelungirii duratei ei, instanța de recurs pronunță decizia de anulare a măsurii preventive dispuse sau, după caz, a prelungirii duratei ei și eliberează persoana reținută sau arestată.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile articolelor 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală nu conțin suficiente garanții împotriva abuzurilor din partea organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată.

15. Astfel, autorul excepției de neconstituționalitate susține că imperfecțiunea și neclaritatea normelor contestate face ca dreptul de a fi liberat necondiționat și controlul judiciar să fie formale și iluzorii.

16. În opinia sa, dispozițiile contestate încalcă articolele 4 [*prioritatea tratatelor internaționale privind protecția drepturilor fundamentale la care Republica Moldova este parte*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 25 [*libertatea individuală și siguranța persoanei*] și 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală. Prevederile contestate stabilesc durata maximă de ținere a unei persoane în arest, precum și soluția instanței de recurs în cazul în care nu au fost prezentate materialele ce confirmă legalitatea aplicării măsurii preventive sau prelungirii duratei ei.

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care este aplicată o măsură preventivă sub formă de arest (a se vedea *supra* §§ 4 și 8). Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate pot fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

22. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

23. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

24. Așadar, autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile articolelor 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală contravin articolelor 4 [*prioritatea tratatelor internaționale privind protecția drepturilor fundamentale la care Republica Moldova este parte*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 25 [*libertatea individuală și siguranța persoanei*] și 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție, deoarece nu sunt suficient de clare și nu conțin suficiente garanții împotriva abuzului din partea organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată.

25. Cu privire la incidența articolului 4 din Constituție, care se referă la prioritatea dreptului internațional în materia drepturilor omului, Curtea a observat că acesta poate fi incident dacă este constatată aplicabilitatea unui drept din Constituție. Această normă constituțională comportă un caracter general și constituie un imperativ care stă la baza oricăror reglementări, ce nu poate constitui un reper individual și separat (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 12 din 7 mai 2020, § 43; DCC nr. 74 din 2 iulie 2020, § 28).

26. De asemenea, cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea menționează că acesta implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (a se vedea HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, §32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18). Prin urmare, articolul 23 din Constituție (care stabilește condițiile calității legii) nu

poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental.

27. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate aduc o ingerință în dreptul la libertatea individuală și la siguranța persoanei și în dreptul la apărare, garantate de Constituție. Prin urmare, Curtea va examina incidența articolelor 25 și 26 din Constituție.

28. Cu privire la incidența articolului 25 din Constituție, Curtea reține că acest articol garantează persoanelor reținute sau arestate că privarea lor de libertate se va desfășura în baza unei proceduri legale. Din textul Constituției este evident că trebuie să existe remedii în cazul în care autoritățile statului privează de libertate persoanele contrar acestei proceduri. Astfel, Curtea va examina dacă Codul de procedură penală conține suficiente garanții împotriva privării de libertate contrar procedurilor prevăzute de lege.

29. Potrivit articolului 186 alin. (11) din Codul de procedură penală, hotărârea judecătorească de prelungire a duratei de arestare preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.

30. De asemenea, articolul 196 din Codul de procedură penală permite atacarea ordonanței procurorului, hotărârii judecătorului de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive.

31. Mai mult, articolul 312 alin. (6) din Codul de procedură penală, contestat de autorul excepției, prevede că în cazul în care în ședința de judecată nu au fost prezentate materiale ce confirmă legalitatea aplicării măsurii preventive respective sau prelungirii duratei ei, instanța de recurs pronunță decizia de anulare a măsurii preventive dispuse sau, după caz, a prelungirii duratei ei și eliberează persoana reținută sau arestată.

32. În acest context, Curtea constată că există suficiente garanții împotriva aplicării arbitrare sau abuzive a măsurii preventive, în prezenta cauză, a arestului.

33. Astfel, normele contestate nu ridică, *per se*, o problemă din perspectiva articolului 25 din Constituție.

34. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 26 din Constituție, Curtea observă că prevederile contestate nu restrâng dreptul la apărare al persoanei, invocat de către autorul excepției de neconstituționalitate. Stabilirea unui termen maxim de aplicare a măsurii preventive, precum și a cerinței de confirmare a legalității acesteia nu ridică o problemă din perspectiva dreptului la apărare. Astfel, prevederile contestate nu aduc vreo ingerință în acest drept. Prin urmare, normele contestate nu reclamă o problemă din perspectiva articolului 26 din Constituție.

35. Curtea notează că instanțelor le revine sarcina de a asigura în fiecare caz particular ca dreptul la libertatea individuală și siguranța persoanei, precum și dreptul la apărare al persoanei să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. De asemenea, instanțelor ierarhic superioare le revine sarcina să examineze legalitatea aplicării și prelungirii arestului

preventiv. Curtea nu atestă, în prezenta cauză, vreo problemă de constituționalitate.

36. În aceste condiții, Curtea observă că criticile autorului excepției de neconstituționalitate vizează o problemă de interpretare și de aplicare a legii, care ține de competența instanțelor de judecată (DCC nr. 32 din 19 martie 2020, § 28; DCC nr. 68 din 15 iunie 2020, § 25; DCC nr. 92 din 30 iulie 2020, § 27) și, prin urmare, nu implică existența unei ingerințe în drepturile garantate de articolele 25 și 26 din Constituție. Pentru că nu s-a constatat o ingerință în drepturile garantate de articolele 25 și 26 din Constituție, Curtea reține că articolele 4 și 23 din Constituție nu sunt incidente.

37. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolelor 186 alin. (6) și 312 alin. (6) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele dlui Oleg Pruteanu, inculpat în dosarul nr. 16rj-266/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 4 septembrie 2020
DCC nr. 100
Dosarul nr. 82g/2020